

YEREL YAZINDA SOSYAL SERMAYE ARAŞTIRMALARI: ODAKLAR VE BOŞLUKLARIN SOSYAL AĞ ANALİZİ İLE İNCELENMESİ

Sahra Sayğan Tunçay*, Pınar Süral Özer**, Güler Tozkoparan***

ÖZ

İlk olarak 1900'ü yıllarda ortaya çıkan sosyal sermaye kavramı, aktörlerin (birey, örgüt vb.) ilişki ağlarının içine yerleşmiş olan ve bu ilişki ağlarından kaynaklanan mevcut ve potansiyel kaynakların toplamı olarak tanımlanabilir. Bibliyometrik olarak tasarlanan bu araştırmanın amacı, yerel yazında kısıtlı olan sosyal sermaye odaklı makalelerin bilgi ağını sosyal ağ analizi ile görselleştirerek gelecekteki araştırmalara yol gösterecek öneriler geliştirmektir. Araştırma kapsamında, yerel yazında yönetim ve organizasyon alanında yazılmış ve anahtar kelime içeren kavramlar, sosyal ağ analizi yönteminde kullanılan belirli ölçütler çerçevesinde değerlendirilmiştir. "Ağ kuramı" ve "güven" kavramlarının yüksek derece, arasındalık ve yakınlık merkeziliğe sahip olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Çalışmada ayrıca Türkiye'de sosyal sermaye konusunda yapılan tezler, genel bir değerlendirilmeye tabi tutulmuştur.

Anahtar Sözcükler: *Sosyal Sermaye, Bibliyometri, Sosyal Ağ Analizi*

SOCIAL CAPITAL RESEARCHES IN DOMESTIC LITERATURE: EXAMINING THE FOCUSES AND GAPS USING BY SOCIAL NETWORK ANALYSIS

ABSTRACT

Social capital which has been firstly emerged during twentieth century can be defined as the total of the existing and potential resources which have been embedded within the interacting networks of the actors (person, organization et.) and derived from these networks. The aim of this research which has been actualized by using bibliometrics is to visualize the knowledge network of the domestic articles which are focused on social capital and develop suggestions for future researches. In the study, domestic articles which have key words are assessed through the basic criterias of social network analysis. It's reached that "network theory" and "trust" keys have the highest degree, betweenness and closeness degree. Also the thesis about social capital has been subjected to a general assessment in the research.

Keywords: *Social Capital, Bibliometrics, Social Network Analysis*

---

* Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, İzmir, E-posta: sahratac1@hotmail.com

**Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, İzmir, E-posta: pinar.ozer@deu.edu.tr

*** Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, İzmir, E-posta: g.tozkoparan@deu.edu.tr

GİRİŞ

“Yönetim ve organizasyon yazını”nın Türkiye’deki gelişme seyrini ele alan çok sayıda çalışma (Üsdiken ve Erden, 2002; Üsdiken ve Pasadeos, 1992; Üsdiken ve Pasadoes, 1993; Yozgat ve Kartaltepe, 2009; Üsdiken ve Çetin, 1999) bulunmaktadır. Bu çalışmalar, yazının zaman içinde gösterdiği gelişme, odaklandığı olgular ve yerleşmiş sorunların tespit edilmesine olanak sağlaması açısından önemli görülmektedir. Söz konusu çalışmalardan bir kısmı (Üsdiken ve Erden, 2002; Üsdiken ve Wasti, 2002), alan yazınına belirli yıl aralıkları itibariyle incelerken, bazıları (Yozgat ve Kartaltepe, 2009; Yozgat ve Kaplan, 2008; Kırkbeşoğlu vd., 2014; Turgut ve Beğenirbaş, 2014) belirli ölçütler çerçevesinde sınırlandırılarak ele almaktadır. Bu ölçütler, farklı ulusal kongrelerde sunulan bildirimler, belirli uluslararası dergilerde yayınlanan makaleler, örgüt kuramları, örgütsel davranış, insan kaynakları yönetimi gibi alt disiplinler şeklinde sıralanabilir. Çoğunlukla bibliyometrik yöntemin kullanıldığı bu tür çalışmalarda analiz teknikleri farklılaşmaktadır. Örneğin; çalışmaların bazılarında (Kırkbeşoğlu vd., 2014; Üsdiken ve Erden, 2002; Yozgat ve Kartaltepe, 2009; Üsdiken ve Pasadeos, 1992; Üsdiken ve Pasadeos, 1993) atıf analizi kullanılırken; bazılarında (Üsdiken ve Wasti, 2002) içerik analizinden yararlanılmıştır.

Bu çalışma; ilk olarak Lyda J. Hanifan’ın “The Rural School Community Center” çalışmasıyla 1916 yılında tartışılmaya başlanmış ve önceleri sosyologlar ve siyaset bilimcilerin ilgisini çeken, son yirmi yıldır ise sosyal bilimler alanında pek çok farklı disiplinde önemli bir tartışma konusu olan sosyal sermaye olgusuna odaklanmaktadır. Sosyal sermaye; sosyolojide, siyasal bilimlerde ve işletme yönetiminde çekirdek kavramlardan biri olarak öne çıkmaktadır.

1900’lü yılların başlarından itibaren tartışılmaya başlanan “sosyal sermaye” olgusu, özellikle son yıllarda yönetim yazınında da önemli bir inceleme konusu olmasına rağmen, yerel “yönetim ve organizasyon” yazınında sosyal sermaye ile ilgili çalışmaların henüz kısıtlı olduğu görülmektedir. Bu araştırmanın temel amacı, yerel yazında sosyal sermaye olgusuna odaklanan makalelerin tematik gelişimi ve bilgi yapısının ortaya çıkarılmasıdır.

Bibliyometrik ve tanımlayıcı bir araştırma olarak tasarlanan bu çalışmada, sosyal ağ analizinden yararlanılmıştır. Analizler, yerel yazında sosyal sermaye üzerine odaklanan makalelerin temel yapısının anahtar sözcüklere göre nasıl şekillendiğinin incelenmesine ve bu şekillenmede merkezde ve çevrede yer alan kavramlar arasındaki ilişkilerin yapısının ortaya çıkarılmasına odaklanmıştır. Araştırma, bilgi ağı yapısında

Yerel Yazında Sosyal Sermaye Araştırmaları: Odaklar ve Boşlukların Sosyal Ağ Analizi İle İncelenmesi

merkezileşmiş ve aracılık rolü üstlenen kavramları belirleyerek, yerel yazındaki eğilimleri anlamaya yöneliktir. Bu çalışma ile, gelecekteki sosyal sermaye çalışmalarının odaklanacağı araştırma sorularına yol göstermek ve araştırmaların niteliklerini geliştirici öneriler üzerinde bir tartışma temeli geliştirmek hedeflenmektedir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Sosyal sermaye, 1990'lı yıllardan itibaren sosyal bilimler alanında farklı disiplinlerce incelenmekte olan popüler bir araştırma konusu olmuştur (Adler ve Kwon, 2002:17; Leana ve Van Buren, 1999:538; Portes, 1998:2; Lin, 1999:28). Sosyal sermaye çalışmaları; çok geniş bir yelpazede aileleri, gençlik davranış sorunlarını, okul hayatı ve eğitimini, kamu sağlığını, toplum yaşamını, demokrasiyi ve devlet yönetimini, ekonomik gelişmeyi ve ortaklaşa faaliyetlerin genel sorunlarını konu edinmektedir. Bu yönüyle, farklı disiplinler tarafından ele alınan sosyal sermaye kavramı (Adler ve Kwon, 2002:17; Woolcock ve Narayan, 2000:228; Kostova ve Roth, 2003:297; Bueno vd., 2004:557; Wallis vd., 2004:239; Tsai ve Ghoshal, 1998:464), son dönemde, Hansen (1995, 2005), Penning ve Lee (1999)'nin çalışmalarıyla birlikte yönetim ve organizasyon disiplini açısından da önemli bir değişken olarak öne çıkmıştır. Borgatti ve Foster'a göre (2003:993), örgütsel ağ araştırmaları içerisinde en çok gelişme gösteren konu da "sosyal sermaye" olmuştur.

Adler ve Kwon (2002: 19-21), sosyal sermaye tanımlarını *dışsal*, *içsel* ve *her ikisi* (hem dışsal hem içsel) olmak üzere üç sınıfta değerlendirmektedirler. Sosyal sermaye araştırmaları, ağ teorisinden oldukça etkilenmektedir. Dolayısı ile, bu sınıflandırmanın temelinde ağ teorisi bulunmaktadır. Dışsal ilişkilerin ele alındığı sosyal sermaye *köprü kurucu* olarak adlandırılmaktadır. Köprü kurucu sosyal sermaye, birey ve işletmelerin rekabetçi üstünlük elde etmelerini açıklamaktadır. Özen ve Aslan'ın (2006) işaret ettiği gibi, dışsal yaklaşımla yapılan çalışmalarda, genellikle öne çıkan anahtar kavramlar *sosyal ilişkiler*, *kaynak* ve *bireysel çıkarlardır*. Bu görüşe karşılık, ortaklaşa hareket eden bireylerin (kolektif grup) içsel bağlarının ele alındığı *bağ oluşturucu* sosyal sermaye bulunmaktadır. İçsel sosyal sermaye tanımlarında göze çarpan anahtar kavramlar *sosyal yapı*, *işbirliği* ve *ortak faydadır* (Özen ve Aslan, 2006:133). Hem aktörlerarası ilişkileri hem de bu ilişkilerin yapısını birlikte ele alan tanımlar, *her ikisi* sınıfında yer almaktadır.

Leana ve Van Buren (1999:538) sosyal sermayeyi, bireylerin birbirleriyle olan ilişkilerinin sağladığı avantajlar olarak, Cohen ve Prusak

Sahra Saygan Tunçay, Pınar Süral Özer ve Güler Tozkoparan

(2001:26) ise kişilerarası bağlantılara yapılan yatırımların getiri sağlaması olarak tanımlamaktadırlar. Bu doğrultuda, sosyal sermayenin temelindeki düşünce, sosyal ilişkilerin önemli olduğu ve işe yaradığıdır (Putnam ve Goss, 2002:7). Sosyal sermaye, sosyal ilişki ve ağlarda *gömülü (yerleşik)* olan bir değerdir (Leana ve Van Buren, 1999:538; Lin, 1999:28; Tsai ve Ghoshal, 1998:464; Nahapiet ve Ghoshal, 1998:242) ve işletme içindeki bireylerin, edindikleri ilişkiler nedeniyle elde ettikleri kazanımları açıklamada önemli bir unsur olarak görülmektedir (Adler ve Kwon, 2002:17; Bueno vd., 2004:558).

Sosyal sermaye; farklı düzeylerde değerlendirilebilmekle birlikte, farklı düzeylerde fayda edinilmesini sağlayabilmektedir (Paxton, 2002:256; Paxton, 1999:93; Kostova ve Roth, 2003:297; Leana ve Van Buren, 1999:539; Portes, 1998:18; Lin, 1999:31; Tsai ve Ghoshal, 1998:465). Sosyal sermayeyi; birey, grup ve toplum düzeyinde sınıflandırmak olanaklıdır (Paxton, 2002:256; Paxton, 1999:93). Sosyal sermaye; ulus veya coğrafi alan, topluluk, bireysel ağlar ve firmaların diğer firmalarla ilişkileri gibi pek çok alanda konu edilmektedir. Dolayısıyla, sosyal sermayenin *makro, mezo* ve *mikro* boyutlarının olduğunu söylemek olanaklıdır (Leana ve Van Buren, 1999:539; Tsai ve Ghoshal, 1998:465).

Sosyal sermaye; bireysel düzeyi nitelemekte olan *özel mal*, grup veya topluluk düzeyini nitelemekte olan *kamu malı* (Kostova ve Roth, 2003:301; Leana ve Van Buren, 1999:539; Lin, 1999:33) ayrımına göre de sınıflandırılabilir. Sosyal sermayeyi mikro boyutta çalışanlar, nitelemeyi özel mal olarak; makro ve mezo boyutta çalışanlar ise kamu malı olarak yapmaktadırlar (Leana ve Van Buren, 1999: 540). İçsel sosyal sermaye çalışmalarında analiz düzeyi ulus ya da bölge iken (örneğin; Putnam, 1993; Fukuyama, 1995), dışsal sosyal sermaye çalışmalarında genellikle birey, örgüt ya da örgüt topluluğudur (örneğin; Burt, 1997, Uzzi, 1997).

Nahapiet ve Ghoshal (1998), sosyal sermayenin firmalardaki bilgi yaratımını nasıl kolaylaştırdığına dair kuramsal bir model ortaya atmışlardır. Bu çalışmada sosyal sermayeyi; *yapısal, ilişkisel* ve *bilişsel* olmak üzere üç boyuta ayırmışlardır ve bu ayırım yazında önemli ölçüde kabul görmüştür. Sosyal sermayenin ilk boyutu olan yapısal sosyal sermaye, aktörler arasındaki bağlantıların boydan boya kalıbını içerir. Bu yapılanma motifi, bireyin hangi insanlarla, nasıl bağlantı kurduğunu kapsar. Sosyal sermayenin ikinci boyutu olan ilişkisel sosyal sermaye, insanların bir dizi bağlantılar sonucu birbirleriyle geliştirdikleri bireysel ilişkileri açıklamaktadır. Bu boyut, insanların sahip olduğu, saygı ve

Yerel Yazında Sosyal Sermaye Araştırmaları: Odaklar ve Boşlukların Sosyal Ağ Analizi İle İncelenmesi

arkadaşlık gibi belirli ilişkiler üzerinde durmaktadır. Sosyal sermayenin ilişkisel boyutu, ilişkilerde var olan değerleri yansıtmaktadır. Örneğin; *güven* ve *güvenilirlik*, bu değerlerdendir. Sosyal sermayenin üçüncü boyutu olan bilişsel sosyal sermaye ise paylaşılan bir şifre ve dilde, paradigmada veya paylaşılan hikâyelerde kendini göstermektedir. Bir örgüt içinde paylaşılan vizyon ve değerler, sosyal sermayenin bu boyutunun gelişmesine yardımcı olmaktadır (Nahapiet ve Ghoshal, 1998:244).

Ağ düzeneği içerisinde hangi tür ilişkilerin fayda sağladığı ve hangilerinin en iyi ilişki niteliğinde olduğuna dair de farklı görüşler vardır (Gargiulo ve Benassi, 2000:184; Burt, 2001:32; Granovetter, 1973:1370). Bu görüşler genellikle üç kurama işaret etmektedir. Bunlar; Coleman'ın (1988) *güçlü bağlar*, Granovetter'in (1973; 1983; 2005) *zayıf bağlar* ve Burt'un (2000; 2001) *yapısal boşluklar* kuramlarıdır ve sosyal sermaye ile ilgili anahtar nitelik taşımaktadırlar (Adler ve Kwon, 2002:24). Sosyal sermayenin geleneksel bakış açısını yansıtan güçlü bağlar kuramı, birbirleriyle yakın ilişki içinde olan kişilerin oluşturdukları sosyal bağların olumlu etkisini vurgulamaktadır (Gargiulo ve Benassi, 2000:184; Burt, 2001:37). Zayıf bağ, bireyler arasındaki ilişki yoğunluğunun düşüklüğünü ifade etmek için kullanılmaktadır. Uzzi (1996;1999), sıklık ve nitelik açısından ayrışma yaparak *yerleşik ilişkilere* karşın zayıf bağlardan *kol mesafesi ilişkiler* olarak söz etmektedir. Dolayısıyla, kol mesafesindeki bağları, zayıf ve seyrek ilişkilerin bulunduğu bağlar olarak tanımlamak olanaklıdır. Uzun zamanlı sosyal ilişkiler ve birbirlerini tanıyan insanların süregelen ve sürekli ilişkisi, kol mesafesi bağlar kapsamında olmayıp, güçlü bağları temsil etmektedir. Kol mesafesindeki bağların en önemli özelliği, pazardaki heterojen nitelikteki bilgilere ulaşma şansını vermesidir. Bireyler kol mesafesindeki ilişkileri, yeni fırsatlar bulmak amacıyla kullanabilmektedirler. Burt (1992), kol mesafesindeki bağların, işletmelerin en yüksek kazanç elde etmesini sağlayan stratejik nitelikteki bağlar olduğunu savunmaktadır. Zayıf bağlar, yeniliğin dolaşımı ya da yeniliğe ulaşma açısından da önemlidir. Bir ağ düzeneği içerisinde bulunan aktörlerin birbirleriyle bağlantılı olmaması, yapısal boşlukları ortaya çıkarmaktadır. Sosyal yapı içerisindeki bu boşluklar, kurdukları ilişkilerle boşlukları dolduran bireylerin rekabetçi avantaj elde etmelerini sağlamaktadır. Burt, bireylerin köprü kurumu ile elde ettikleri stratejik avantaj üzerinde durmaktadır. Burt, sosyal sermayeyi, aracılık fırsatlarını gerçekleştirmek amacıyla kullanılan bir fonksiyon olarak görmektedir (Burt, 2000:353; Burt, 2001:34; Granovetter, 2005:35).

YÖNTEM

Bu çalışmada, yönetim ve organizasyon disiplini çerçevesindeki makalelerin anahtar sözcüklerinden hareketle bibliyometrik analiz yapılmış, anahtar sözcüklerin ağ yapısını görselleştirmek amacıyla sosyal ağ analizi kullanılmıştır. Çalışmada ilk olarak, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Ulakbim veri tabanı kullanılarak, makale başlığı içerisinde "sosyal sermaye" kavramı geçen tüm yerel makalelere ulaşılmıştır. Ardından ulaşılan makaleler, anahtar sözcüklere sahip olup olmamaları bakımından incelenmiş, anahtar sözcük bilgisi bulunmayan makaleler elenmiştir. Araştırmada sırasıyla, sosyal sermaye olgusuna odaklanan makalelerin yıllar itibariyle seyri izlenmiş, yayın yapılan disiplinler, makalelerin yazarlarının üyesi oldukları kurumlar ve yayın yapılan dergiler belirlenerek yazın genel olarak değerlendirilmiştir. Çalışmada ayrıca, yüksek öğretim kurumunun "Ulusal Tez Merkezi"nden, tez başlığında "sosyal sermaye" anahtar sözcüğünü kullanan ulusal tezler taranmış ve ulaşılan tezler, yayınlandıkları yıllar, çalışılan disiplinler ve tez türü (yüksek lisans, doktora) açısından genel bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Herhangi bir yazının gelişiminin ve dağılımının istatistiksel olarak incelenmesini sağlaması açısından önem taşımakta olan (Broadus, 1987:373-374) bibliyometri, matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin, kitaplara ve diğer iletişim araçlarına uygulanmasıdır (Hood ve Wilson, 2001:293; Broadus, 1987:373). Bibliyometri, kaydedilmiş söylem ve davranışların niceliksel olarak değerlendirilmesi, kaydedilmiş söylemlerin bilimsel olarak çalışması ve yazıya dökülen iletişimsel söylemlerinin niceliksel incelemesi şeklinde de tanımlanabilir.

Sosyal ağ analizi ise 1930'lu yılların ortalarından bu yana sosyal ve davranışsal bilimlerdeki ağ araştırmalarında kullanılan (Wasserman vd., 2005:1) ve geleneksel sosyal bilim araştırma metotlarından farklılaşan bir analizdir (Wasserman ve Faust, 1994:5). Farklılaşmasının nedeni, birbirleriyle etkileşim içinde bulunan birimler arasındaki ilişkiler üzerinde durmasıdır. Sosyal ağ analizi, ilişki kavram ve süreçlerle ifade edilen kuram, model ve uygulamaları kapsamaktadır. Birimler arasındaki bağlantılar şeklinde tanımlanan ilişkiler, ağ kuramının ana bileşenidir. Birimler ya da aktörlerden (bu çalışmada birimler, anahtar sözcüklerdir) ziyade aktörler arasındaki bağ yapıları üzerine odaklanan sosyal ağ analizinde (Wasserman ve Faust, 1994:4-6) odaklanılan temel ölçütler vardır. Merkezilik (centrality), analizde kullanılan en temel ölçütlerden biridir (Borgatti vd., 2009:894). Bu ölçüt, derece (degree), arasındalık (betweenness) ve yakınlık (closeness) merkeziliği olmak üzere üç farklı

Yerel Yazında Sosyal Sermaye Araştırmaları: Odaklar ve Boşlukların Sosyal Ağ Analizi İle İncelenmesi

şekilde değerlendirilmektedir (Wasserman ve Faust, 1994:169-188; Everett ve Borgatti, 2005:57). *Derece merkeziliği*, sosyal ağdaki en merkezi konumda olan aktörlerin tespit edilmesini sağlamaktadır. Derece merkeziliği yüksek olan aktörler, ağda diğer aktörlere göre en fazla bağlantıya sahip olanlardır (Wasserman ve Faust, 1994:178). *Yakınlık merkeziliği*, bir aktörün, ağdaki diğer aktörlere ne derece yakın olduğu ile ilgilidir. Birbirlerine komşu olmayan iki aktör arasındaki bağlantı, ağdaki diğer aktörlerden birinin (bu iki aktör arasında yer alan aktörün) aracılık etmesine bağlıdır. *Arasındalık merkeziliği* yüksek olan bu aktör, birbirlerine komşu olmayan (komşuluk bağlantısı bulunmayan) iki aktör arasındaki bağlantıyı sağlayandır (Wasserman ve Faust, 1994:188). Ağ yoğunluğu (network density) ise 0 ile 1 arasında değer almakta olup, ağ içerisindeki aktörlerin birbirleriyle kurdukları bağlantı sayılarının, bu aktörler arasında kurulabilecek olan maksimum bağlantı sayısına bölünmesiyle elde edilir (Borgatti vd., 1998).

Çalışmanın temel amacı, "sosyal sermaye" olgusunu konu alan yerel makalelerdeki anahtar sözcüklerin oluşturduğu ağ yapısı hakkında kapsamlı bir bilgiye ulaşmaktır. Bu amaç doğrultusunda, makalelerdeki anahtar sözcükler UCINET 6 (sosyal ağ analizi programı) programındaki veri matrisine hem yatay hem de dikey olarak girilmiştir. Farklı makalelerde aynı kavramların farklı şekilde ifade edilmiş olması durumunda; örneğin, "ağ kuramı" teriminin, farklı makalelerde "ağ düzeneği kuramı", "sosyal ağlar", "sosyal ağ düzeneği", "ağ şebekeleri" veya "ağbağ analizi" gibi farklılaşması durumunda, bu sözcükler birleştirilerek tek bir anahtar sözcük olarak veri matrisinde yerini almıştır. Yönetim ve organizasyon disiplinindeki makalelerden toplam 36 farklı anahtar sözcük elde edilmiştir. UCINET 6 programı ile 36x36'lık bir matrise girilen anahtar sözcükler arasındaki bağlantılar, aynı makalede birlikte yer alma sıklıklarına göre sayısal olarak kodlanmıştır. Program aracılığıyla ölçütlerin hesaplanmasının ardından görsel ağ haritası çıkarılmıştır.

BULGULAR

Araştırmada, veri tabanları aracılığıyla, konu başlığının içinde "sosyal sermaye" kavramının yer aldığı toplam 73 makaleye ulaşılmıştır. Bunlardan 4'ünde anahtar sözcük yer almadığından söz konusu makaleler elenmiş ve 69 makale yerel yazın ile ilgili genel değerlendirmeye alınmıştır. 69 makalenin ancak 14'ü yönetim ve organizasyon disiplini çerçevesindedir. Genel değerlendirme yapıldığında; "sosyal sermaye"

Sahra Saygan Tunçay, Pınar Süral Özer ve Güler Tozkoparan

olgusunun yerel yazında basılı makaleler kapsamında 2002 yılından önce çalışma konusu yapılmadığı görülmektedir. Yönetim ve organizasyon alanındaki ilk makale ise 2006 yılında yayınlanmıştır. Yayınların 2006 ve 2011 yılları arasında yoğunlaştığı görülmektedir.

Sosyal sermaye, yerel yazında; iktisat (14), sosyoloji (12), kamu yönetimi (11), çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri (7), eğitim bilimleri (3), rekreasyon (3), çocuk bakımı ve gençlik hizmetleri (3), uluslararası ilişkiler (2), uluslararası ticaret ve lojistik (2), siyaset bilimi (2), felsefe (1), psikoloji (1) ve sağlık kurumları işletmeciliği (1) gibi pek çok farklı alanda araştırma yapanların ilgisini çekmiştir. Makale yazarlarının üyesi oldukları üniversiteler açısından değerlendirme yapıldığında, araştırmacıların 49 farklı üniversitenin üyesi oldukları; yayınlara en çok katkının sırasıyla, Gazi (9), Akdeniz (6), Sakarya (6), Selçuk (6), Başkent (5) ve Afyon Kocatepe (5) üniversitelerinden geldiği görülmektedir. Makaleler yayınlandıkları dergiler açısından incelendiğinde, sosyal sermaye araştırmalarının sırasıyla en çok Akdeniz İİBF (8), Akademik İncelemeler (6), Polis Bilimleri (3), Akademik Bakış (2), Gazi Üniversitesi İİBF (2), Bilgi (2), Çalışma ve Toplum (2), "İş, Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları (2), Kamu-İş (2), Megaron (2), Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler (2) ve Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (2) dergilerinde yayınlandığı tespit edilmiştir.

69 makalenin tamamı incelendiğinde, toplam 165 anahtar sözcük elde edilmiştir. Anahtar sözcükler, bu çalışmanın bir sonraki ayağı olması amacıyla, sosyal ağ analizine tabi tutulmuştur. Bütünsel analiz sonucunda özet itibarıyla "sosyal sermaye" anahtar sözcüğü dışında, "güven", "ağ kuramı" ve "sivil toplum" kavramlarının, yüksek derece, arasındalık ve yakınlık merkeziliğine sahip olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu değişkenlerin yerel makalelerde odaklanılan kavramlar olması, yabancı yazın ile paralellik göstermektedir. "Güven", "ağ kuramı" ve "sivil toplum" kavramları araştırmacılar tarafından yabancı yazında kısaca şu şekilde kullanılmaktadır: Fukuyama (1995;2005), "güven" kavramı üzerinde durarak, sosyal sermayeyi, güven duygusunun hakim olmasından ileri gelen bir yeti olarak tanımlamaktadır ve güveni, ülkeler düzeyinde incelemektedir. Yazında, ne tür ağ bağlantılarının sosyal sermayeyi oluşturduğuna dair farklı görüşler olmasına rağmen, en temel tartışmalar "ağ kuramı" çerçevesinde ele alınan güçlü bağlar (Coleman, 1988), zayıf bağlar (Granovetter, 1973; 1983; 2005; Uzzi, 1996; 1999) ve yapısal boşluklar (Burt, 1997; 2000; 2001) kuramları çerçevesinde gerçekleşmektedir. Putnam (1993; 1995a; 1995b) ise "sivil toplum"

Yerel Yazında Sosyal Sermaye Araştırmaları: Odaklar ve Boşlukların Sosyal Ağ Analizi İle İncelenmesi

örgütlerine olan üyeliklerin önemi üzerinde durarak, sivil toplum kuruluşlarının sosyal sermayenin göstergesi olduğu üzerinde durmuştur.

Bu çalışmada asıl araştırma konusu olan alan yazın ile ilgili ağ yapısı 14 makalenin değerlendirilmesi ile ortaya konulmuştur. "Yönetim ve Organizasyon" disiplini çerçevesinde yazılmış olan makalelerin derece, arasındalık ve yakınlık merkeziliği bulguları Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Yönetim ve Organizasyon Makalelerindeki Anahtar Sözcüklerin Merkezilik Ölçütleri

Anahtar Sözcükler	Derece Merkeziliği	Arasındalık Merkeziliği	Yakınlık Merkeziliği
Sosyal Sermaye	32,000	488,667	81,395
Ağ Kuramı	12,000	132,000	54,688
Güven	11,000	100,500	53,846
Denetim Merkezi	7,000	0,917	48,611
Örtülü Bilgi	7,000	0,917	48,611
Örtülü Bilgi Paylaşma Davranışı	6,000	19,250	49,296
İstihdam	4,000	0,000	49,296
İşgörenler	4,000	0,000	49,296
Sanayi	4,000	0,000	49,296
Sahip/Yönetici	4,000	0,000	49,296
Dışsal Kontrol	4,000	0,000	47,945
İşgücü Performansı	4,000	0,000	49,296
Konya	4,000	0,000	49,296
Yenilikçi Davranış	4,000	15,750	47,945
Entelektüel Sermaye	3,000	0,000	49,296
Dışsal Sosyal Sermaye	3,000	0,000	36,082
Yerleşiklik	3,000	0,000	36,082
Örgütsel Öngörü	3,000	0,000	46,667
İçsel Sosyal Sermaye	3,000	0,000	36,082
Örtülü Bilgi Paylaşım Niyeti	3,000	0,000	46,667
Küresel Kriz	3,000	0,000	49,296
Sosyal Ağ Özellikleri	3,000	0,000	49,296
Bilgi Yaratma	3,000	0,000	49,296
Beşeri Sermaye	3,000	0,000	46,667
Kültürel Sermaye	3,000	0,000	46,667
İş Tatmini	2,000	0,000	36,082
Yapısal Boşluk	2,000	0,000	48,611
İş Başarısı	2,000	0,000	46,053
İlişkisel Sosyal Sermaye	2,000	0,000	36,082
Örgütsel Sosyal Sermaye	2,000	0,000	36,082
Kurumsal Teori	2,000	0,000	36,082
Örgütsel Eşbirliklilik	2,000	0,000	36,082
Yenilikçi İklim	2,000	0,000	46,667
Üniversite Çalışanları	2,000	0,000	46,053
İş Arama	2,000	0,000	46,053
İstihdam Edilebilirlik	2,000	0,000	46,053

Yerel Yazında Sosyal Sermaye Araştırmaları: Odaklar ve Boşlukların Sosyal Ağ Analizi İle İncelenmesi

Bilgi ağının yoğunluğu 0,1286 olarak hesaplanmıştır. Yoğunluk, ağ içindeki mevcut bağlantı sayısının, oluşabilecek tüm olası bağlantı sayısına oranıdır. Elde edilen bu değere göre sosyal sermaye ile ilgili yerel yazının bilgi ağının yoğunluğu düşüktür. Yoğunluğun düşük olması, analize tabi tutulan anahtar kelimelerin, birbirleriyle kurdukları ilişki sayısının az olması ve ağ içerisinde birbirleriyle çok fazla ilişkilendirilmedikleri anlamına gelmektedir.

Çalışma kapsamında tamamlayıcı olması açısından üzerinde durulan bir başka boyut, sosyal sermaye konu başlığını taşıyan lisansüstü tezlerdir. Tez başlığında "sosyal sermaye" anahtar sözcüğünü taşıyan 73 teze ulaşılmıştır. Bu tezlerden 30'u doktora tezi; 42'si yüksek lisans tezi; 1'i ise tıpta uzmanlık tezidir. Tezler yayımlandıkları yıllar itibarıyla incelendiğinde, sosyal sermaye ile ilgili ilk tezin 2004 yılında yayımlandığı, tezin yüksek lisans tezi olduğu ve işletme disiplinine ait olduğu dikkat çekmektedir. Sosyal sermaye konusuna olan ilgi, özellikle 2010 ve sonrasında ağırlık kazanmış, 2014 yılında ise en üst noktaya ulaşmıştır. Yoğunluğuna göre, sırasıyla 2014 yılında 14, 2013 yılında 11, 2011 yılında 10, 2012 ve 2008 yılında 8 ve 2010 yılında 7 tez yazılmıştır. Tezler ağırlıklı olarak "ekonomi" (17 tez), "işletme" (14 tez), "sosyoloji" (11 tez) ve "eğitim ve öğretim" (10 tez) disiplinlerine aittir. Bu bilgiye göre, sosyal sermaye olgusuna çok farklı disiplinlerden ilgi olduğu görülmektedir. İşletme alanında yapılan 14 tezden, 6 tanesi doktora, 8 tanesi yüksek lisans tezidir. İşletme alanındaki tezler kendi içinde değerlendirildiğinde, 2014 yılında (3 tez) bu konuya olan ilginin arttığı görülmektedir. Bu tezlerin 3'ü de yüksek lisans tezidir. İşletme disiplini çerçevesindeki tezler, farklı üniversiteler bünyesinde yapılmış olmakla birlikte, 2 tezin Anadolu, 2 tezin ise Selçuk Üniversitesi'nde yapıldığı dikkat çekmektedir. Dumlupınar, Başkent, Atatürk, Beykent, Türk Hava Kurumu, Gazi, Balıkesir, Odtü, Aksaray ve İstanbul Üniversiteleri, bu alandaki tezlerin yapıldığı diğer üniversitelerdir. Tezlerden 3 tanesi, sosyal sermaye olgusunu, bilgi paylaşma davranışıyla ilişkilendirerek incelemiştir. Bilgi paylaşma davranışı çerçevesinde incelenen bu 3 tezden, 2 tanesi aynı yıl (2013) içerisinde yazılmıştır. Dikkati çeken bir diğer nokta ise tezlerden ikisinin "girişimcilik" olgusuyla ilişkilendirilerek yazılmış olmasıdır. "Bilgi yaratma", "performans değerlendirme", "entelektüel sermaye yönetimi", "sivil toplum kuruluşları", "kültürel değerlerde farklılaşma" ve "sosyal sermayenin gelişimi ve ölçülmesi", sosyal sermaye olgusuyla ilişkilendirilerek incelenen diğer konulardır.

SONUÇ

Uluslararası yazında yaklaşık son otuz yıldır (bknz: uluslararası sosyal sermaye araştırmalarının bibliyometrik analizi, Yin ve Chiang, 2010) pek çok farklı disiplinin ilgisini çeken sosyal sermaye olgusuna ilişkin makaleler yerel yazında ancak 2002 yılından sonra yayınlanmış ve

özelde yönetim ve organizasyon alanında çok sınırlı sayıda çalışma yapılmıştır.

Sosyal sermaye ile ilgili yayınlanan tezler ve makaleler birlikte değerlendirildiğinde, yerel çerçevede olgunun farklı disiplinlerce tartışıldığı ancak araştırmaların disiplinlerarası bir bakış açısına sahip olmadığı görülmektedir.

Bu çalışma, akademik çıktıların niceliksel olarak araştırılmasına yönelik bibliyometri yöntemi ve sosyal ağ analizi kullanılarak "yönetim ve organizasyon alanında sosyal sermaye ile ilgili yerel makalelerin" gelişimini tartışmak ve gelecekteki araştırmalara yol gösterici bir temel oluşturmak üzere anahtar sözcüklerden yola çıkarak tematik bilgi ağını somutlaştırmaya odaklanmıştır. Buna göre; bir bütün olarak ağın karakteristiğini gösteren yoğunluk ölçütünün düşük olması yayınlanmış makaleler arasında zayıf bir bağlantının olduğuna, dolayısıyla makalelerin çeşitliliğinin de yüksekliğine işaret etmektedir. Yönetim ve organizasyon alanında yapılmış olan makalelerdeki anahtar kelimelerin düşük bir yoğunluğa sahip olması, anahtar kelimeler arasında az miktarda etkileşim olduğu anlamına gelmekle birlikte, yapılan makalelerde bu kavramlar arasında çok fazla ilişki kurulmadığını ifade etmektedir. Yabancı yazın göz önüne alındığında, kelimeler arasındaki düşük düzeydeki ilişki seviyesi, bu kavramların yerel yazında birbirleriyle ilişkili bir şekilde incelenmesi gerektiğini göstermektedir. Anahtar kelimelerin her biri ayrı ayrı olguları ifade etmektedir. Bu olgular arasındaki bağlantıların kurulmamış olması, sosyal sermaye konusunun anlaşılmasını zorlaştırmakla birlikte, konunun makale okuyucuları tarafından yeterince içselleştirilememesine neden olmaktadır. Uluslararası yazında sosyal sermaye ile ilgili çalışmalarda öne çıkan ağ kuramı ve güven kavramları yerli yazında da merkezileşmiş görünmektedir. Derece merkeziliği, ağ içindeki en merkezi aktörün merkezilik skoruyla (derecesiyle/puanlarıyla), ağda derecesi hesaplanan diğer aktörler arasındaki farktır. Farkların mevcut toplamının, farkların olası en yüksek toplamına oranlanması ile hesaplama yapılmaktadır. Ağ kuramı ve güven kavramlarının yüksek derece merkezilik seviyesine sahip olması, yabancı yazın ve ana kaynaklar bünyesinde değerlendirildiğinde, incelenmesi gereken kavramlar üzerinde durulmuş olduğu anlamına gelmektedir. Sosyal sermaye ile ilgili temel kaynaklar, bu kavramın ağ kuramı olgusuyla gelişme gösterdiğini ve bu iki olgunun birlikte işlendiğini (ele alındığını) öne sürmektedir. Temel kaynaklar baz alındığında, sosyal sermaye konusu kapsamında incelenen bir diğer kavram ise "güven"dir. Güven anahtarının, araştırma sonucunda yüksek derece merkeziliğine sahip olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Sosyal sermaye kavramının ortaya çıkışında önem taşıyan bilim adamlarından biri olan Coleman'ın da ileri sürdüğü gibi güçlü bağlar, temelinde güven olgusunu barındırmaktadır. Dolayısıyla bireyler arasındaki ilişkiler, güven aracılığıyla sağlanmaktadır. Güven temelinde oluşan bu bağlar da, kişilerin fayda elde etmelerine neden olmaktadır. Yönetim disiplini çerçevesinde incelenen makalelerde güven kavramının merkezileşmiş olması, yabancı yazın ile paralellik

Yerel Yazında Sosyal Sermaye Araştırmaları: Odaklar ve Boşlukların Sosyal Ağ Analizi İle İncelenmesi

göstermekle birlikte, yerli akademisyenlerin doğru yolda ilerlediğine işaret etmektedir. Arasındalık merkeziliği ise bir aktörün ağ içerisinde birbirlerine en yakın mesafede olan iki aktöre aracılık etme derecesidir. Genellikle ağ içerisindeki tüm olası ikili ilişkilerin ortalamasına göre hesaplanmaktadır. Çalışmada, ağ kuramı ve güven anahtarlarının, yüksek arasındalık merkeziliğe sahip olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu, kavramların diğer anahtar kelimeler arasında köprü görevi gördüğu ve aracılık ettiği anlamına gelmektedir. Coleman (Güçlü Bağlar Kuramı), Granovetter (Zayıf Bağlar Kuramı) ve Burt (Yapısal Boşluklar Kuramı) gibi bilim adamlarının, farklı ağ kuramları üzerinde durarak, fayda sağlayacak en avantajlı ve optimum ağı belirlemeye çalışması, sosyal sermayenin oluşumu açısından önem taşımaktadır. Ağ kuramı olgusu bünyesinde ele alınan bu kuramların her biri, öne sürdükleri ağ tasarımı sayesinde, bireylerin sosyal sermayelerini arttırdıklarını iddia etmektedirler. Dolayısıyla ağ kuramının, yüksek arasındalık merkeziliğine sahip olduğu bulgusuna ulaşılmış olması, yabancı yazının, yerli yazınla paralellik gösterdiği anlamına gelmektedir. Farklı ağ tasarımları sayesinde, sosyal sermayenin arttırılmaya çalışılması, ağ kuramının sosyal sermaye olgusuna ulaşılmasında aracılık rolü üstlendiğini göstermektedir. Güven kavramının, Coleman tarafından güçlü bağlar kuramı ile ele alınmış olması, güvenin, insanların sosyal sermaye ediniminde aracı rol oynadığını ifade etmeyi olanaklı kılmaktadır. Yakınlık merkeziliği ise bir aktörün ağ içerisindeki diğer aktörlere olan yakınlığı ya da ulaşabilme derecesidir. Genellikle diğer aktörlere olan doğrudan ve doğrudan olmayan bağlantıların yol uzaklıklarının ortalaması alınarak ölçülmektedir. Ağ kuramı ve güven anahtarlarının yüksek yakınlık merkeziliğine sahip olması, bu olguların, diğer aktörlerle daha yakın mesafede olduğu ve yakinen ilişi içinde olduğu anlamına gelmektedir. Bu kavramların, ağ içindeki diğer anahtar kelimelere ulaşabilirliğinin kolay olması, ağ kuramı ve güven kavramlarının, sosyal sermaye konusunda temel kavramlar olması nedeniyle varolan bilgileri destekleyici bir tablo çizmektedir. Yayınlanmış 14 makalenin 4'ünde sosyal sermaye bilgi yönetimi çerçevesinde ele alınmış olup, bilgi yönetimi ile ilişkili temel kavramlar ağda merkezileşmiştir. Ancak; yerleşiklik, güçlü bağlar, zayıf bağlar ve yapısal boşluklar gibi sosyal sermaye ile ilgili çok temel kavramların bilgi ağında yer almadığı ya da merkezileşemediği dikkat çekici bir noktadır. Bireysel ya da örgütsel düzeyde pek çok sonuç değişkenini olumlu yönde etkileyecek olan sosyal sermayenin bu sonuçları ile ilgili bağlar yeterince sorgulanmamış ve örgüt kuramları perspektifi zayıf kalmıştır.

Araştırma, yayın sayılarının özellikle yönetim ve organizasyon yazını açısından sınırlı olması nedeniyle bilgi ağındaki evrimi boylamsal olarak sorgulayamamaktadır. Böyle bir değerlendirme yapabilmek için belirli yıl aralıkları ile ilgili bilgi ağlarının ayrı ayrı karşılaştırılması gerekmektedir.

Çalışmada izlenen metodoloji gereği, yayın seçimi başlık ve anahtar sözcükler ile yapılmış olduğundan, çalışmanın sosyal sermaye

Sahra Saygan Tunçay, Pınar Süral Özer ve Güler Tozkoparan

çerçevesinde yapılan bazı araştırmaları dışarıda bırakmış olması bir başka kısıt olarak değerlendirilebilir.

Çalışmanın, son dönemlerde oldukça önem taşıyan sosyal sermaye olgusunun, en çok hangi değişkenlerle ilişkilendirildiği ya da birlikte ele alındığı bilgisini sağlaması ve üzerinde durulmayan değişkenleri ortaya çıkarıyor olması nedeniyle, "sosyal sermaye" üzerinde çalışmak isteyen akademisyenlere yol gösterici olması beklenmektedir. Bu yönüyle çalışmanın, izleyecek araştırmalar için özgün araştırma sorularına odaklanılması ile ilgili yeni iç görüler yaratarak alan yazınına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Adler, P.S. & Kwon, S.W. (2002). Social Capital: Prospects for A New Concept, *The Academy of Management Review*, 27(1), 17-40.
- Aricioğlu, A. & Ergin, R. A. (2009). Güven ya da Sosyal Sermaye Nedir? Konya Sanayi Bölgesinde Sahip/Yöneticiler Üzerine Bir Araştırma, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 25-43.
- Aydıntan, B., Göksel, A. & Bingöl, D. (2010). Örtülü Bilgi Paylaşım Niyeti Üzerinde Sosyal Sermaye ve Denetim Merkezi Odaklılığının Rolü: Hekimlikte Bir Alan Araştırması, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(1), 1-26.
- Beckert, J. (2003). Economic Sociology and Embeddedness: How Shall We Conceptualize Economic Action?, *Journal of Economic Issues*, 37(3), 769-787.
- Bilgin, N. & Kaynak, R. (2008). Sosyal Sermaye Faktörlerinin İş Başarısına Etkisi: Üniversite Çalışanları Üzerine Ampirik Bir Çalışma, *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(1), 29-38.
- Borgatti, S. P., Jones, C. & Everett, M. G. (1998). Network Measures of Social Capital, *Connections*, 21(2), 1-36.
- Borgatti, S. P. & Foster, P. C. (2003). The Network Paradigm in Organizational Research: A Review and Typology, *Journal of Management*, 29 (6), 991-1013.
- Borgatti, S. P., Mehra, A., Brass, D. J. & Labianca, G. (2009). Network Analysis in the Social Sciences, *Science, New Series*, 323 (5916), 892-895.
- Broadus, R. N. (1987). Toward A Definition of "Bibliometrics", *Scientometrics*, 12(5-6), 373-379.
- Bueno, E., Salmador, M. P. & Rodriguez, O. (2004). The Role of Social Capital in Today's Economy, *Journal of Intellectual Capital*, 5(4), 556-574.

**Yerel Yazında Sosyal Sermaye Araştırmaları: Odaklar ve Boşlukların
Sosyal Ağ Analizi İle İncelenmesi**

- Burt, R. S. (1992). *Structural Holes: The Social Structure of Competition*. Harvard: Harvard University Press.
- Burt, R. S.(1997). The Contingent Value of Social Capital, *Administrative Science Quarterly*, 42(2), 339-365.
- Burt, R. S. (2000). The Network Structure of Social Capital, *Research in Organizational Behaviour*, 22, 345-423.
- Burt, R. S. (2001). Structural Holes versus Network Closure as Social Capital, *Social Capital: Theory and Research: Sociology and Economics: Controversy and Integration Series*, New York: Aldine de Gruyter, 31-56.
- Cohen, D. & Prusak L. (2001). *Kavrayamadığımız Zenginlik: Kuruluşların Sosyal Sermayesi (Çeviren: Ahmet Kardam)*. İstanbul: MESS Yayınevi.
- Coleman, J. S. (1988). Social Capital in the Creation of Human Capital, *American Journal of Sociology*, 94, 95-120.
- Dequech, D. (2003). Cognitive and Cultural Embeddedness: Combining Institutional Economics and Economical Sociology, *Journal of Economic Issues*, 37(2), 461-470.
- Everett, M. G. & Borgatti, S. P. (2005). Extending Centrality, P. J. Carrington, J. Scott ve S. Wasserman (der.), *Models and Methods in Social Network Analysis* (ss. 57-76), America: Cambridge University Press.
- Fukuyama, F. (1995). *Trust: The Social Virtues and the Creation of Prosperity*. New York: Free Press.
- Fukuyama, F. (2005). *Güven: Sosyal Erdemler ve Refahın Yaratılması*. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.
- Gargiulo, M. & Benassi, M. (2000). Trapped in Your Own Net? Network Cohesion, Structural Holes, and the Adaptation of Social Capital, *Organization Science*, 11(2), 183-196.
- Gerşil, G. S. & Aracı, M. (2011). Sosyal Sermayenin Güven Unsurunun İşgörenlerin Performansı Üzerine Etkileri, *Çalışma ve Toplum*, 1, 39-74.
- Granovetter, M. S. (1973). The Strength of Weak Ties, *American Journal of Sociology*, 78(6), 1360-1380.
- Granovetter, M. (1983). The Strength of Weak Ties: A Network Theory Revisited, *Sociological Theory*, 1, 201-233.
- Granovetter, M. S. (2005). The Impact of Social Structure on Economic Outcomes, *Journal of Economic Perspectives*, 19(1), 33-50.

Sahra Saygan Tunçay, Pınar Süral Özer ve Güler Tozkoparan

- Göksel, A., Aydınlan, B. & Bingöl, D. (2010). Örgütlerde Bilgi Paylaşım Davranışı: Sosyal Sermaye Boyutundan Bir Bakış, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 65(4), 87-109.
- Hansen, M. T. (1999). The Search Transfer Problem: The Role of Weak Ties in Sharing Knowledge across Organizational Subunits, Administrative Science Quarterly, 44(1), 82-112.
- Hansen, M. T., Mors, M. L. & Lovas, B. (2005). Knowledge Sharing in Organizations: Multiple Networks, Multiple Phases, Academy of Management Journal, 45(5), 776-799.
- Hood, W. W. & Wilson, C. S. (2001). The Literature of Bibliometrics, Scientometrics, and Informetrics, Akademiai Kiado, Budapest, 52(2), 291-314.
- Kapu, H. (2008). Sosyal Sermaye ve Organizasyonların Öngörü Yeteneğini Geliştirme Gücü, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 22(1), 259-288.
- Kırkbeşoğlu, E., Sözen, C. & Kurt, E. (2014). Türkiye’de Örgüt Kuramı Çalışmalarının Bibliyometrik Profili: Atif Ağlarının Dönemsel Karşılaştırması, 22. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildirileri Kitabı, Mayıs 2014, 197-204.
- Kostova, T. & Roth, K. (2003). Social Capital in Multinational Corporations and a Micro-Macro Model of Its Formation, The Academy of Management Review, 28(2), 297-317.
- Krippner, G., Granovetter, M., Block, F., Biggart, N., Beamish, T., Hsing, Y., Hart, G., Arrighi, G., Mendell, M., Hall, J., Burawoy, M., Vogel, S. & O’Riain, S. (2004). Polanyi Symposium: A Conversation on Embeddedness, Socio-Economic Review, 2, 109-135.
- Leana, C. R. & Van Buren, H. J. (1999). Organizational Social Capital and Employment Practices, Academy of Management Review, 24(3), 538-555.
- Lin, N. (1999). Building a Network Theory of Social Capital, Connections, 22(1), 28-51.
- Nahapiet, J. & Ghoshal, S. (1998). Social Capital, Intellectual Capital, and the Organizational Advantage, Academy of Management Review, 23, 242-266.
- Özdemir, A. A. (2008). Çalışanların İş Tatminlerinin Arttırılmasında Örgütsel Sosyal Sermaye Yeni Bir Belirleyici Olabilir mi?, Yönetim Bilimleri Dergisi, 6(1), 77-89.
- Özdemir, A. A. (2008). Sosyal Ağ Özellikleri Bakış Açısıyla Sosyal Sermaye ve Bilgi Yaratma İlişkisi: Akademisyenler Üzerinde Yapılan Bir Alan

**Yerel Yazında Sosyal Sermaye Araştırmaları: Odaklar ve Boşlukların
Sosyal Ağ Analizi İle İncelenmesi**

- Çalışması, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(2), 81-102.
- Özen, Ő. & Aslan, Z. (2006). İçsel ve Dışsal Sosyal Sermaye Yaklaşımları Açışından Türk Toplumunun Sosyal Sermaye Potansiyeli: Ortadoğu Sanayi ve Ticaret Merkezi (OSTİM) Örneği, Akdeniz Üniversitesi İİBF Dergisi, 12, 130-161.
- Paxton, P. (1999). Is Social Capital Declining in the United States? A Multiple Indicator Assessment, *American Journal of Sociology*, 105(1), 88-127.
- Paxton, P. (2002). Social Capital and Democracy: An Interdependent Relationship, *American Sociological Review*, 67(2), 254-277.
- Pennings, J. M. & Lee, K. (1999). Social Capital of Organization: Conceptualization, Level of Analysis and Performance Implications. Leenders, R. T. A. J. ve Gabbay, S. M. (der.), *Corporate Social Capital and Liability* (ss. 43-67), Boston: Kluwer Academic Publishers.
- Portes, A. (1998). Social Capital: Its Origins and Applications in Modern Sociology, *Annual Review of Sociology*, 24, 1-24.
- Putnam, R. D. (1993). *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton: Princeton University Press.
- Putnam, R. D. (1995a). Bowling Alone: Americans's Declining Social Capital, *Journal of Democracy*, 6(1), 65-78.
- Putnam, R. D. (1995b). Tuning In, Tunning Out: The Strange Disappearance of Social Capital In America, *Political Science and Politics*, 28(4), 664-683.
- Putnam, R. D. & Goss, K. A. (2002). Introduction, Robert D. Putnam (der.), *Democracies in Flux: The Evolution of Social Capital in Contemporary Society* (3-19). Oxford: Oxford University Press.
- Sağsan, M., Yücel, R. & Sözen, C. (2010). Küresel Krizin Aşılmasında Alternatif Bir Yol: Sosyal Sermayede Enformasyon Edinimi ve Kullanım Kapasitesi, *Bilgi Dünyası*, 11(1), 140-154.
- Sargut, S. (2006). Sosyal Sermaye Yapının Sunduğu Bir Olanak mı, Yoksa Bireyin Amaçlı Eylemi mi?, *Akdeniz İ.İ. B.F. Dergisi*, 12, 1-13.
- Seçer, B. (2009). İşgücü Piyasasında Sosyal Sermaye, *Kamu-İş Dergisi*, 10(3), 103-130.
- Tsai, W. & Ghoshal, S. (1998). Social Capital and Value Creation: The Role of Intrafirm Networks, *The Academy of Management Journal*, 41(4), 464-476.

Sahra Saygan Tunçay, Pınar Süral Özer ve Güler Tozkoparan

- Turgut, E. & Beğenirbaş, M. (2013). Çalışanların Yenilikçi Davranışları Üzerinde Sosyal Sermaye ve Yenilikçi İklimin Rolü: Sağlık Sektöründe Bir Araştırma, *KHO Bilim Dergisi*, 23(2), 101-124.
- Turgut, E. & Beğenirbaş, M. (2014). İlişkisel Sosyal Sermayenin Yenilikçi Davranışa Etkisinde Örtülü Bilgi Paylaşımı Davranışının Aracılık Rolü, *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 146-160.
- Turgut, E. & Beğenirbaş, M. (2014). Örgütsel Davranış Değişkenleri Arasındaki İlişkinin Ağ Analizi ile İncelenmesi: *Journal of Organizational Behavior Dergisi Örneği*, 22. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildirileri Kitabı, Mayıs 2014, 679-687.
- Uzzi, B. (1996). The Sources and Consequences of Embeddedness for the Economic Performance of Organizations: The Network Effect, *American Sociological Review*, 61(4), 674-698.
- Uzzi, B. (1997). Towards a Network Perspective on Organizational Decline, *The International Journal of Sociology and Social Policy*, 17(7/8), 111-155.
- Uzzi, B. (1999). Embeddedness in the Making of Financial Capital: How Social Relations and Networks Benefit Firms Seeking Financing, *American Sociological Review*, 64, 481-505.
- Üsdiken, B. & Çetin D. (1999). Türkiye’de Akademik Dünyanın Yönetme İşine Yaklaşımında 1950’li Yıllarla Birlikte Ne Değişti?, *Amme İdaresi Dergisi*, 32(4), 47-65.
- Üsdiken, B. & Erden, Z. (2002). 1990’lı Yıllarda Türkiye’de Yönetim Alanı: Disiplinin Yapısı ve Yaklaşımlar, *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 91-113.
- Üsdiken, B. & Pasadeos, Y. (1992). Türkiye’de Yayımlanan Yönetimle İlgili Veri Temelli Makalelerde Yöntem, *ODTÜ Geliştirme Dergisi*, 19(2), 249-266.
- Üsdiken, B. & Pasadeos, Y. (1993). Türkiye’de Örgütler ve Yönetim Yazını, *Amme İdaresi Dergisi*, 26(2), 76-93.
- Üsdiken, B. & Wasti S. A. (2002). Türkiye’de Akademik Bir İnceleme Alanı Olarak Personel veya “İnsan Kaynakları” Yönetimi: 1972-1999, *Amme İdaresi Dergisi*, 35(3), 1-37.
- Wallis, J., Killerby, P. & Dollery, B. (2004). Social Economics and Social Capital, *International Journal of Social Economics*, 31(3), 239-258.
- Wasserman, S. & Faust, K. (1994). *Social Network Analysis: Methods and Applications*, America: Cambridge University Press.
- Wasserman, S., Scott, J. & Carrington, P. J. (2005). Introduction, P. J. Carrington, J. Scott ve S. Wasserman (der.), *Models and Methods*

**Yerel Yazında Sosyal Sermaye Araştırmaları: Odaklar ve Boşlukların
Sosyal Ağ Analizi İle İncelenmesi**

in Social Network Analysis (ss. 1-7). America: Cambridge University Press.

- Woolcock, M. & Narayan, D. (2000). Social Capital: Implications for Development Theory, Research and Policy, The World Bank Research Observer, 15(2), 225-249.
- Yin, C. Y. & Chiang, J. K. (2010). Bibliometric Analysis of Social Capital Research During 1956 to 2008, Journal of Convergence Information Technology, 5(2), 124-132.
- Yozgat, U. & Kaplan, N. (2008). Yönetim ve Organizasyon Kongreleri'nde Sunulan Bildirilerin Bibliyometrik Profili: Örgüt Teorisi ve Örgütsel Davranış Bildirileri, 16. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildirileri Kitabı, 409-416.
- Yozgat, U. & Kartaltepe, N. (2009). Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongre Kitaplarında Yer Alan Bildirilerin Bibliyometrik Profili: Örgüt Teorisi ve Örgütsel Davranış Bildirileri Üzerine Bir Araştırma, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4(1), 149-166.